

עלון שבועי בעניני פרשת השבוע, יוצא לאור ע"י ארגון תורה וחסד:

'המרכז לערבות הדדית'

ה' באייר התשפ"ב - גליון 192 - פרשת אמור.

מבט מהפרשה:

"וְאַהֲבַת לְרֵעֶךָ כְּמוֹךָ אֲנִי ה'" (יט, יח)

ואהבת לרעך כמוך - אמר רבי עקיבא זה כלל גדול בתורה (רש"י)

לכאורה קשה כיצד התורה מצוה אותנו לאהוב את האחר בדיוק כמו שאנו אוהבים את עצמנו? ועוד קשה מדוע נאמר 'ואהבת לרעך', ולא נאמר 'ואהבת את רעך', כמו שמצינו בפרשת עקב (דברים י, יט) שם נאמר: 'ואהבתם את הגר'?

אפשר ליישב על פי הגמרא בשבת (דף לא.): מעשה בנוכרי אחד שבא לפני שמאי. אמר לו: גיירני על מנת שתלמדני כל התורה כולה, כשאני עומד על רגל אחת. דחפו שמאי באמת הבין שהיתה בידו. בא אותו גוי לפני הלל, וגייר אותו. אמר לו הלל: יסוד התורה הוא מה דעלך סני לחברך לא תעביד! (מה ששנאו עליך לא תעשה לחברך) זו היא כל התורה כולה! ואידך (- שאר התורה שהיא פירוש של כלל זה) זיל גמור (- לך ולמד).

(ואגב זה נביא מה שביארו שדברי רבי עקיבא והלל הזקן משלימים זה את זה, רבי עקיבא אומר שמצוה זו היא כלל גדול בתורה, והלל אמר שזו כל התורה כולה, והכוונה שמצוה זו כוללת את כל המצוות שבין אדם לחבירו ולפי הלל היא כוללת גם את כל המצוות שבין אדם למקום, שכמו שעליך שנאו שעוברים על דבריך, כך לא תעבור אתה על מצוות ה').

ותלמידי הבעל שם טוב אמרו בשמו, כי מתוך שמתרגל לאהוב את הזולת ולמעט את ערך עצמו, לבסוף מגיע גם לאהבת ה' יתברך).

הלל הזקן לקח את הפסוק "ואהבת לרעך כמוך", והפך אותו מלשון חיוב ללשון שלילה: "מה ששנאו עליך ואינך רוצה שיעשו לך, אל תעשה לחברך".

וצריך לומר שזו בעצם כוונת התורה בציווי "ואהבת לרעך כמוך". כי אם היה רוצה לומר שיאהב את האחר כמו עצמו, היה לו לכתוב: "ואהבת את רעך כמוך". ובאמת היכן שכתוב "את" ("ואהבתם את הגר"), שם לא כתוב "כמוך". ולכן חייבים לומר שכוונת התורה: "ואהבת לו" ולא "אותו", כלומר, שיראה שיגיע לחבירו מה שרוצה שיגיע לעצמו, הן מן התועלויות הן משמירת הנזק. שישתדל לתועלת חבירו הן לבריאות גופו הן להצלחת נכסיו בכל אשר ישתדל לעצמו, וכל שכן שלא יגרום לו דבר אשר רוצה למנוע מעצמו. וזה מציין בשימוש הל"מ שמורה ההגעה לחבירו, שירצה לחבירו מה שירצה לעצמו. (עפ"י הכתב והקבלה, בכור שור, הרש"ר הירש ועוד)

אולם בספר החינוך (מצוה רמ"ג) מבואר שהמצוה "לאהוב כל אחד מישראל אהבת נפש", וכן כתב הרמב"ם (דעות ו, ג) וז"ל: "מצוה על כל אדם לאהוב את כל אחד ואחד מישראל כגופו שנאמר ואהבת לרעך כמוך", והאר"י הק' תיקן לומר כל יום לפני תפילת שחרית: "הריני מקבל עלי מצוות עשה של וְאַהֲבַת לְרֵעֶךָ כְּמוֹךָ וְהַרְיִנִי אוֹהֵב כָּל אֶחָד מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל כְּנַפְשִׁי וְמֵאֻדִּי". הרי שהם הבינו שהמצוה היא כלפי כל יהודי לאהוב אותו אהבת נפש כפשוטו של מקרא.

מסופר על הצדיק רבי משה ליב מסאסוב צוק"ל שהתפרסם באהבה רבה שהיה אוהב כל אחד מישראל, וכך היה אומר: אהבת ישראל למדתי מגוי אחד:

פעם עברתי ליד מסבאה וראיתי שני גויים מחבקים ומנשקים זה את זה, שאל האחד את חבירו: "האומנם אוהב אתה אותי באמת? השיב לו חבירו: "ודאי באמת ובתמים", אמר הראשון: "איך תאמר שאתה אוהב אותי באמת אם אינך יודע מה חסר לי?", באותה שעה למדתי שאין אדם מישראל אוהב את חבירו באמת אלא א"כ הוא יודע מה שחסר לו.

זמנים לשב"ק פרשת אמור: הזמנים ע"פ לוח אור החיים - שעון קיץ.

הדלקת נרות: ירושלים*: 19:08 | תל אביב: 19:05 | חיפה: 19:08 | בית שמש: 19:06. *לנוהגים 40 דק' בירושלים: 18:48.

צאת השבת: ירושלים: 19:59 | תל אביב: 19:57 | חיפה: 20:00 | בית שמש: 19:57.

רבנו תם: ירושלים: 20:52 | תל אביב: 20:49 | חיפה: 20:52 | בית שמש: 20:49.

אמר החזון איש זצ"ל שלגדולי ישראל יש אהבת ישראל אמיתית, ומי שאין לו תורה לא תתכן אצלו אהבת ישראל.

בעניין זה נביא מעשה שאירע בירושלים של הדור הקודם:

חנות המכולת הקטנה בשכונת שערי חסד, היתה חנות מכולת קטנה, אמיתית, כמו של פעם. חדר קטן המכיל מוצרי בסיס, חלב טרי המגיע מדי בוקר, כמה לחמים ולחמניות חמות, ותו לא. בעל המכולת ורעייתו, למרות שכבר היו באים בימים, ניהלו את החנות ועבדו בה.

ביום מן הימים, הגיע זמנו של בעל המכולת להיקרא לישיבה של מעלה, והוא הותיר את רעייתו הקשישה לבדה בניהול המכולת, כשהיא מודאגת בעיקר בשאלה אחת: מי יעזור לה לשאת את ארגזי החלב הכבדים ממקום הנחתם על המדרכה אל תוך החנות. להפתעתה, הבעיה נפתרה עוד טרם נוצרה, והיא הבחינה כי החלב מונח מדי בוקר בפתח החנות, ובליבה החמיאה למחלק החלב על ההתחשבות וההבנה.

בסוף החודש, כשהגיע מחלק החלב לגבות את שכרו, הודתה לו בחום על ההתחשבות והמאמץ. אלא שמחלק החלב משך בכתפיו, ולא הבין על מה מדובר. 'סליחה', אמר במבוכת מה, 'אך אני מניח את החלב בדיוק באותו מקום, כבר 28 שנים. לא אני הבאתי את החלב אל פתח החנות בחודש האחרון, כך שהתודה אינה אינה מגיעה לי!'

התפלאה האלמנה מאוד, ולמחרת היום השכימה קום, ונעמדה בחמש בבוקר בפניה מרוחקת מהחנות, לראות מיהו הזר המשכים קום, ובא לגרור את ארגזי החלב מפינת המדרכה אל פתח החנות. עמדה מרחוק והשקיפה, ולפתע הבחינה ביהודי מבוגר ושפוף קמעא המתקרב למקום בצעדים נמרצים, מביט כה וכה לוודא שאיש אינו רואהו, ומתחיל לשאת את ארגזי החלב מהמדרכה אל דלת החנות.

כשסיים את מלאכתו, התקרבה אליו, ובפה פעור מתדהמה גילתה כי מדובר בלא אחר מגדול הדור והדרו: הגאון רבי שלמה זלמן אויערבאך זצ"ל! היא נפעמה ונדהמה, ובקושי הצליחה להוציא הגה. 'כבוד הרב! תודה! אבל למה? למה הרב כה מטריח עצמו מדי בוקר לשאת את ארגזי החלב הכבדים?'

חיך רבי שלמה זלמן כמי ש'נתפס בקלקלתו', והשיב כמתנצל: 'מה זאת אומרת למה? הלא בעלך נפטר, ומי ישא עתה את ארגזי החלב מהמדרכה אל פתח החנות?', אמר, 'נשא רגליו ונמלט מהזירה...'

ככל שאדם גדול יותר, המבט שלו על זולתו מתרחב, הוא מסוגל להיות יותר איכפתי, יותר מודאג, יותר מודע לרגשות ולדאגות של הזולת. הבה נאמץ דרך זו, להביט במבט רחב יותר על הזולת, לחשוב מה מכאיב לו ומה מציק לו, מה מטריד את מנוחתו ומה מעיב עליו, כדי שנזכה לסייע לו בזמן אמת ולהביע בכך אהבת ישראל אמיתית!

וכתב הרמ"ק בספר "תומר דבורה" (פרק א'): "כל ישראל הם שאר בשר אלו עם אלו מפני שנשמותיהם כלולות יחד. לכך ראוי לאדם להיות חפץ בטובתו של חבירו ועינו טובה בטובת חבירו וכבודו יהיה חביב עליו כשלו. שהרי הוא הוא ממש. ומטעם זה נצטוונו 'ואהבת לרעך כמוך', וראוי שירצה בטובת חבירו ולא ירצה ברעתו".

פניני אור החיים:

ניגוד 'רוחניות' ל'גשמיות' - יותר מניגוד 'אש' למים'

רבינו האור החיים הקדוש בפרשתינו מעלה שאלה, איך ה'גוף' שהוא 'גשמי' מצד טבעו, יכול להתחבר עם הנשמה שהוא כולה רוחנית, והרי הניגוד ביניהם הוא יותר גדול מניגוד אש ומים, ואיך יהיה מיזוג ביניהם???

ומתוך רבינו הקדוש, שלכן נתן הקדוש ברוך באדם גם 'נפש' שבמדריגה הרוחנית שלו הוא ממוצע בין הגוף לנשמה, ורק בזכות ה'רוח' יכולה ה'נשמה' להתקיים בגוף.

וזה לשון קודשו: 'יש לך לדעת כי הגשמיות יתנגד לחיבור הרוחני, יותר מהתנגדות אש ומים, ולזה נתחכם ה' ברוך הוא, וברא באדם מכון הראשון שהוא ה'נפש' שאין בה אלא חלק מועט מהרוחניות, והשרה בתוכה בחינה עליונה ממנה שהיא בחינת הרוח, ונמצאת הנפש ממצעת בין הגוף ובין הרוח, כי אין הרוח עומד בגשם בלא אמצעיות הנפש'. עד כאן לשון קודשו.

ובפרשת בהר כותב רבינו הקדוש, שאין יכול להתקיים בגוף אחד, גם תאוות רוחניות וגם תאוות גשמיות, ובזה מפרש את הפסוק 'אֵת כֶּסֶף לֹא תִתֵּן לוֹ בְּנֶשֶׁךְ וּבְמַרְבִּית לֹא תִתֵּן אֶכְלָךְ', שעל ידי כיסופים לתאוות עולם הזה, אדם גורם שיכנס בו ארס החטא, והרי הוא נשך מנחש הקדמוני הוא יצר הרע.

וזה לשון קודשו: 'אֵת כֶּסֶף הֵם הַדְּבָרִים שֶׁהָאָדָם כּוֹסֵף בְּעוֹלָם הַזֶּה לַדְּבָרִים הַנְּדָמִים, 'לֹא תִתֵּן לוֹ בְּנֶשֶׁךְ', כי כשאדם משלים תאות נפשו הבהמית, ומטעים רוחו מכסופיו, הוא נשך בזה ומטיל בו ארס החטא.

ואמר 'וּבְמַרְבִּית לֹא תִתֵּן אֶכְלָךְ' פירוש, אפילו 'אֶכְלָךְ', שהוא דבר שהורשית לאכול, לא תרבה בו, כי כשאדם הולך אחר גרונו ויטה גבול התאוה שבו למותרות, בזה יחשיך אור הנפש, כי כשזה קם זה נופל, כשמתרבה תאבון המורגש מתמעט תאבון הרוחני, והוא מאמר הכתוב (משלי יג כה) 'צדיק אוכל לשובע נפשו', לא להנאת ההרגש. עד כאן לשון קודשו.

ובהקדמתו לספרו 'אור החיים הקדוש', מעיד רבינו הקדוש, שקיבל על עצמו כמה קבלות לפני שכתב את ספרו הקדוש, ואחד מהם להתרחק ביותר מתענוגי עולם הזה, כדי שיזכה לכיין לאמיתה של תורה.

זוה לשון קודשו: 'להרחיק דברי חל ותענוגי עולם הזה, כי הם הדברים הפוגמים מעקרבם, ופוגמים פגימת בשר את המתוק, ולא יאירו שבילי פרושי התורה ממקור האמת, ואם יאירו יהיו כסף סיגים'.

[אור החיים אמור פרק כב פסוק יב]

סיפור לשבת:

המעשה הבא סופר במהלך ימי השבעה של הרה"ח ר' יצחק לנדא ז"ל, מזקני חסידי בעלזא ומשב"ק האדמו"ר מהר"א זי"ע. באחד הימים הגיעו מספר מנחמים, בני משפחה אחת, וסיפרו מעשה מופלא, שתחילתו לפני עשרות שנים, אולם הסיפור האמיתי שבתוך הסיפור התרחש לפני 30 שנה.

אשה צדקנית היתה בירושלים, מרת צביה סאוויצקי ע"ה. היא לא זכתה לפרי בטן, ועבדה במשך שנים בבית יתומים. היא נפטרה בחודש טבת תש"נ, לפני 30 שנה, והלווייתה התקיימה ביום שלמחרת. מי שעסקו בסידור ההלוויה היו האחיינים שלה – אלו שסיפרו את הסיפור כעבור 30 שנה בביתו של ר' יצחק:

"ההלוויה היתה ביום שישי", סיפרו. "זה היה יום חורפי והשבת נכנסה מוקדם. היינו שם בני המשפחה כשלפתע ראינו אדם לא מוכר. על פי מלבושיו ראינו שהוא חסיד בעלזא, והשוני בינינו, שנמנים על הציבור הליטאי, היה ניכר.

אותו חסיד התקרב אלינו וביקש לומר קדיש על המנוחה, שכן היא לא השאירה זרע של קיימא. תהינו מיהו אותו חסיד, אבל בשל ההתעסקות בקבורה לא שאלנו לזהותו, אלא אמרנו לו שהסתדרנו ויש מי שיגיד עבורה קדיש.

"כשהסתיימה ההלוויה כבר לא ראינו אותו, אולם במהלך ימי השבעה הגיע אותו חסיד אל בית אמנו שישבה שבעה. כשהתיישב הוא סיפר מה שמו, ועל הקשר שהיה לו עם הנפטר. סיפורו לווה בבכי, וכך החל לספר:

"הגעתי לארץ ישראל בשנת תש"ה. הוריי לא הגיעו עמי, ורק חמש שנים מאוחר יותר הם הגיעו לארץ. במשך חמש שנים הסתובבתי כאן, נער צעיר ללא אב וללא אם – סוג של יתום חי. כשהגעתי לירושלים נשלחתי ל'חדר' 'יבנה' ובשעות הלילה הייתי הולך לפנימייה לילדים יתומים בשכונת קטמון. מי שהיתה שם אם הבית, היא גב' צביה ע"ה, שהיתה אִם לכל דבר לאותם ילדים שהיו שם. כחלק מהתמסרותה לילדים בפנימייה, היא דאגה למלבושם ולנקיונם, וכן גם לניקוי הראש מכינים'.

"באחד הימים כאשר טיפלה ביצחק, הנער השקט, הוא החל לפתע לבכות. 'מדוע אתה בוכה?' שאלה הגב' את הנער הצעיר, וזה השיב לה שהוא בוכה על מצבה שאין לה ילדים, ועל הצער שיש לה, ושלמרות כל זאת היא עוזרת כל כך לילדים יתומים'.

כשנרגע מעט הוא שאל: 'כיצד אוכל לשלם לך על החסד שאת עושה עמי?' והיא ענתה: 'כידוע לך אין לי ילדים ואין לי בנים, אם תרצה להשיב לי טובה, אמור עלי קדיש לאחר פטירתי מהעולם'.

"חלפו 45 שנים מאז אותו רגע שנחרט בזכרונו – חודש טבת תש"נ, והנה בחלומי מופיעה גב' צביה. 'היא יושבת על הספה, וקראה לי: 'איציק! הגיע הזמן לקיים את ההבטחה'. ר' יצחק קם בבהלה גדולה. ברבות השנים הוא איבד את הקשר עמה וכלל לא ידע אם היא בחיים. בבוקר הוא סיפר זאת לרעייתו, ופנה לצאת לבית הכנסת לתפילת שחרית.

"לפתע הוא רואה מודעה טרייה שנתלתה זה עתה על לוח המודעות ברחוב הטורים בשכונת מקור ברוך – שם התגורר, בה מודיעים על פטירתה של הרבנית הצדקנית מרת צביה סאוויצקי ע"ה. כשהסתכל באיזו שעה ההלוויה, הוא ראה שהיא תתקיים בשעה 11:00. היה ברור לו שהוא ישתתף בהלוויה, ושיבקש גם לומר קדיש. אמנם בהלוויה הוא לא אמר, אך לאחר הלווייתה הוא קיים את הבטחתו".

(הובא ב'דרשו')

בדיחות הדעת :

פגשתי רבאיי רפורמי שאמר לי לקנות לאשתי מתנה לחג גרביים

אמרתי לו: 'מה הקשר???' אמר לי: 'חייב אדם לשמח את אשתו ברגל'

בתגובה הרמתי לו בעיטה מסובבת לפנים!!! ההוא המום: 'מה זה???'!!

אמרתי לו 'מה מה? חייב אדם להקביל פני רבו ברגל.....'

בקיצע'ר – חידוש קצר לשולחן השבת:

"דבר אל בני ישראל ואמרת אליהם מועדי ה' אשר תקראו אתם מקראי קדש אלה הם מועדי: ששת ימים תעשה מלאכה וביום השביעי שבת שבתון מקרא קדש כל מלאכה לא תעשו שבת הוא לה' בכל מושבתיכם" (פרק כ"ג פסוקים ב' ג')

הן פתחה התורה בעניין המועדים, ולמה עברה לעניין שבת?

אמר על כך הגאון מוילנא: שהכתוב התכוון למועדים שהם ששה ימים שמותר לעשות בהם מלאכת אוכל נפש, והם: יום ראשון ושביעי של פסח, יום אחד של שבועות, יום אחד של ראש השנה, ויום ראשון ושמיני של סוכות.

לפיכך קבעה התורה כלל לגבי כל המועדים "ששת ימים תעשה מלאכה" בששת ימי המועדים מותר לעשות מלאכה לצורך אוכל נפש, אולם "ביום השביעי שבת שבתון" ביום השביעי של המועדים שהוא יום הכיפורים אסור לעשות מלאכה, אפילו לצורך אוכל נפש שכן הוא שבת שבתון.

(ע"פ עונג שבת)

חודה של פרשה – חידה לפרשת השבוע ע"פ הפסוקים ורש"י:

הנצרך בדין במאכלת לעולה ולאכילה.

בשיא השלמות יעלה ויבוא למחובר לאדמה.

אך הנצרך בדין במאכלת לאכילה אך לא לעולה.

אמנם עליו לבוא שלם בגופו, אך אם לו פגעים ונגעים לא נורא.

מי הם גורמים החשובים וסדרת דינים המסתתרים בכתב החידה.

פתרונות ניתן לשלוח עד ליום רביעי הקרוב בדרכים הבאות:

א. בעמדות 'נדרים פלוס' באמצעות שלח הודעה. (קוד קופה 6500, ע"ש המרכז לערבות הדדית) |

ב. השארת הודעה במענה הממוחשב בטלפון: 02-5-696-515. |

ג. שליחת הודעה במיל : ALONHLH@GMAIL.COM

- יש לשלוח תשובה מליאה בצירוף שם הפותר, והיכן קיבלתם את העלון.

ב"ה

לתועלת הציבור: קיים גמ"ח להשאלת
גמרות שוטנשטין, וספרי טוש"ע.

ברח' אבינועם ילין 13, שכונת גאולה י-ם.

לפרטים: 054-844-86-83.

או בקו המידע: 02-590-7438

ברון לבנים
מיטת בנאי האיכות העולמית
BARON HATTERS

איו"צ הרא"ה

רב קווי: 1599-578-946

בני ברק: ר' עקיבא 52 בפסאג' | ירושלים | אלעד | ביתר עילית
מודיעין עילית | בית שמש | אשדוד | נתיבות | חיפה

ב"ה

הודעה ובקשה ממערכת הארגון

לשאלת רבים: עקב תקלה במחשב העורך, באופן זמני שנים שינויים בצורת העריכה של העלון (וכן גליונות פסח – פרשת אחרי מות – תשפ"ב לא יצאו כלל – גם לא בתפוצה הדיגיטאלית)

אנו מקווים שבקרוב נוכל בעזרת ה' לחזור להוציא את העלון בעיצוב משופר ונאה לנוחות כלל הקוראים.

בהזדמנות זו נבקש מכל מי שביכולתו לעזור בהוצאות המערכת להפקת והדפסת העלון, ובמיוחד שבחצי שנה האחרונה עלויות ההדפסה עלו בכ 50%. ניתן לפנות בפל: 052-7100-955.

תזכו למצוות.